ECLI:LV:AT:2022:0413.11210056418.4.L
Lieta Nr. 11210056418, SKK-25/2022
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2022.gada 13.aprīlī

Tiesa šādā sastāvā: senatores Inguna Radzeviča, Anita Poļakova, Inese Laura Zemīte

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar Austrumzemgales prokuratūras prokurora Jāņa Ukra kasācijas protestu par Zemgales apgabaltiesas 2021.gada 15.marta lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales rajona tiesas 2020.gada 4.jūnija spriedumu
/pers. A/, personas kods /personas kods/,
atzīta par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas un attaisnota.
/pers. A/ piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā – atcelts.
Cietušā/pers. B/ un cietušā /pers. C/ kaitējuma kompensācijas pieteikumi atstāti bez izskatīšanas.

[2] /pers. A/ celta un izsniegta apsūdzība pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas par to, ka viņa, vadot transportlīdzekli, pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā tika izraisīta cilvēka nāve.

Apsūdzībā norādīts, ka 2018.gada 29.augustā ap plkst. 11.25 /pers. A/ vadīja automašīnu *Toyota Aygo*, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, Jēkabpilī pa Dambja ielu virzienā no Filozofu ielas uz Brīvības ielu. Ielas posmā gar Kena parku un SIA „Maxima Latvija" veikala stāvlaukumu /pers. A/, neievērojot Ceļu satiksmes likuma 19.panta pirmo daļu, kas noteic, ka ceļu satiksmes dalībniekiem ir jāpilda Ceļu satiksmes likuma un Ceļu satiksmes noteikumu prasības, kas nosaka ceļu satiksmes dalībnieku pienākumus, pārkāpjot Ministru kabineta 2015.gada 2.jūnija noteikumu Nr. 279 „Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk – Ceļu satiksmes noteikumi) 99.punktu, neizvēlējās ceļu satiksmes intensitātei, transportlīdzekļa īpatnībām un stāvoklim, kā arī ceļa un meteoroloģiskajiem apstākļiem, jo īpaši redzamībai braukšanas virzienā, atbilstošu braukšanas ātrumu un, pārkāpjot Ceļu satiksmes noteikumu 101.punktu, kas noteic, ka apdzīvotās vietās visu transportlīdzekļu braukšanas ātrums nedrīkst pārsniegt 50 km/h, vadīja automašīnu ar ātrumu ne mazāku par 55 km/h. Brīdī, kad ielas braucamo daļu tam neparedzētā vietā virzienā no Kena parka uz SIA „Maxima Latvija" veikala stāvlaukumu šķērsoja gājēja /pers. D/, /pers. A/ pretrunā ar Ceļu satiksmes noteikumu 100.punktu, kas paredz: ja izveidojas ceļu satiksmei bīstami šķēršļi vai citas briesmas, kuras transportlīdzekļa vadītājs spēj pamanīt, viņam jāsamazina braukšanas ātrums vai pilnīgi jāaptur transportlīdzeklis, vai, neradot bīstamību citiem ceļu satiksmes dalībniekiem, šķērslis jāapbrauc, pietiekami nesamazināja sava transportlīdzekļa braukšanas ātrumu un neapturēja transportlīdzekli, bet pretrunā ar Ceļu satiksmes likuma 19.panta trešo daļu radīja satiksmei bīstamu un traucējošu situāciju un ar automašīnas priekšējo daļu notrieca uz ielas braucamās daļas esošo gājēju /pers. D/.

/pers. A/ izraisītā ceļu satiksmes negadījuma rezultātā /pers. D/ tika nodarīti miesas bojājumi, no kuriem iestājās /pers. D/ nāve.

[3] Ar Zemgales apgabaltiesas 2021.gada 15.marta lēmumu, iztiesājot lietu apelācijas kārtībā sakarā ar Jēkabpils rajona prokuratūras prokurora J. Ukra apelācijas protestu un cietušā /pers. B/ pārstāvja /pers. E/ apelācijas sūdzību, Zemgales rajona tiesas 2020.gada 4.jūnija spriedums atstāts negrozīts.

[4] Par Zemgales apgabaltiesas 2021.gada 15.marta lēmumu Austrumlatgales prokuratūras prokurors J. Ukris iesniedzis kasācijas protestu, kurā lūdz atcelt tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai, norādot, ka apelācijas instances tiesa nav ievērojusi Kriminālprocesa likuma 564.panta ceturtās daļas nosacījumus, jo nav norādījusi motīvus, kāpēc tā noraida prokurora apelācijas protestā norādītos pierādījumus. Turklāt tiesa nepamatoti atsaukusies uz Kriminālprocesa likuma 19.panta trešās daļas nosacījumiem, kā arī paudusi pretrunīgus atzinumus, kuru dēļ tiesas nolēmumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas izpratnē.

Prokurors lūgumu pamatojis ar šādiem argumentiem.

[4.1] Apelācijas instances tiesa pievienojusies pirmās instances tiesas secinājumiem, ka apsūdzētā vadījusi automašīnu ar ātrumu 55 km/h un tādējādi nav ievērojusi Ceļu satiksmes noteikumu 101.punktā noteikto automašīnas vadīšanas ātruma ierobežojumu.

Vienlaikus apelācijas instances tiesa atzinusi, ka tā nesaskata apsūdzētās rīcībā Ceļu satiksmes noteikumu 99.punkta pārkāpumu, jo, lai arī apsūdzētā nedaudz pārsniegusi atļauto braukšanas ātrumu, tas bijis atbilstošs Ceļu satiksmes noteikumu 99.punktā norādītajiem apstākļiem.

Paužot šādu atzinumu, tiesa nonākusi pretrunās, jo Ceļu satiksmes noteikumu 99.punktā nepārprotami norādīts, ka transportlīdzekļa vadītājam jābrauc ar ātrumu, kas nepārsniedz noteiktos ierobežojumus. Pārsniedzot apdzīvotā vietā atļauto braukšanas ātrumu, apsūdzētā palielināja ceļu satiksmes negadījuma risku un samazināja savas iespējas laikus pamanīt šķēršli un atbilstoši reaģēt.

Turklāt apelācijas instances tiesa, atzīstot, ka atļautā braukšanas ātruma pārsniegšana nav bijusi cēloniskā sakarā ar kaitīgajām sekām, nonākusi pretrunā ar mērķi, kādēļ Ceļu satiksmes noteikumos ir paredzēti ātruma ierobežojumi.

[4.2] Iztiesājot lietu, apelācijas instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka ceļa posms, kurā noticis ceļu satiksmes negadījums, atrodas tirdzniecības centru un parku rajonā, kur dienas laikā ir pastiprināta gan transportlīdzekļu, gan gājēju kustība.

[4.3] Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka tā piekrīt prokurora apelācijas protestā norādītajam, ka bojāgājušajai /pers. D/ konstatētie miesas bojājumi lokalizēti ķermeņa labajā pusē un sadursmes laikā /pers. D/ pret automašīnu bija vērsta ar ķermeņa labo pusi. Šis fakts, izvērtējot to kopsakarā

ar liecinieces /pers. F/ pirmstiesas kriminālprocesa laikā sniegtajām ziņām, ceļu satiksmes negadījuma protokolā fiksēto, kam uzreiz pēc negadījuma piekritusi arī apsūdzētā, objektīvi pierāda, ka /pers. D/ šķērsoja brauktuvi virzienā no Kena parka SIA „Maxima Latvija" veikala stāvlaukuma virzienā, nevis otrādi, jo pretējā gadījumā miesas bojājumi būtu lokalizēti ķermeņa kreisajā pusē.

Neizvērtējot šos apstākļus, tiesa nepamatoti secinājusi, ka lietā nav iegūti pietiekami pierādījumi, ka /pers. D/ brauktuvi šķērsojusi apsūdzībā norādītajā virzienā.

[4.4] Lai arī tiesa pieļāvusi, ka /pers. D/ uz brauktuves varēja nonākt no Kena parka puses, tā nav izvērtējusi, ka šādā gadījumā /pers. D/ uz brauktuves nevarēja nokļūt pēkšņi, jo viņai bija jāšķērso pretējā braukšanas josla, līdz ar to apsūdzētajai bija pietiekami laika, lai, ieraugot šķērsli, samazinātu braukšanas ātrumu.

[4.5] Apelācijas instances tiesas pieļautie likuma pārkāpumi atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

[5] Par Austrumlatgales prokuratūras prokurora J. Ukra kasācijas protestu apsūdzētās /pers. A/ aizstāvis Indulis Bukovskis iesniedzis rakstveida iebildumus, kuros lūdz apelācijas instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu, norādot, ka kasācijas protesta argumenti pamatoti ar prokurora subjektīvo viedokli un tos neapstiprina lietā iegūtie pierādījumi.

Motīvu daļa

[6] Senāts atzīst, ka Zemgales apgabaltiesas 2021.gada 15.marta lēmums atceļams pilnībā un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai Zemgales apgabaltiesā.

[6.1] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511.panta otro daļu spriedumam ir jābūt tiesiskam un pamatotam.

Šī likuma prasība attiecināma arī uz apelācijas instances tiesas nolēmumiem.

Savukārt Kriminālprocesa likuma 564.pantā reglamentēts apelācijas instances tiesas nolēmuma saturs. Šā panta ceturtajā daļā noteikts, ka apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu daļā jānorāda apelācijas instances tiesas atzinums par apelācijas sūdzības vai protesta pamatotību, apstākļi, ko noskaidrojusi apelācijas instances tiesa, pierādījumi, kas apstiprina apelācijas instances tiesas atzinumu, motīvi, kāpēc apelācijas instances tiesa noraida kādus pierādījumus, un likumi, pēc kuriem tā vadās.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa, iztiesājot lietu, šīs tiesību normas nav ievērojusi.

[6.2] Apelācijas instances tiesa atstājusi negrozītu pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru apsūdzētā /pers. A/ atzīta par nevainīgu pret viņu celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta otrās daļas un attaisnota, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 519.panta 1.punktu, sakarā ar to, ka apsūdzētās izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva.

[6.2.1] Apelācijas instances tiesa atzinusi par pamatotu pirmās instances tiesas secinājumu, ka lietā iegūtie pierādījumi nav pietiekami, lai pārliecinoši un nešaubīgi pierādītu, ka gājēja /pers. D/ ielas brauktuvi šķērsojusi apsūdzībā norādītajā virzienā – no Kena laukuma uz SIA „Maxima Latvija" stāvlaukumu (no kreisās puses uz labo, skatoties automašīnas braukšanas virzienā).

Vienlaikus apelācijas instances tiesa atzinusi, ka tā piekrīt prokurora apelācijas protestā norādītajam, ka bojāgājušajai /pers. D/ konstatētie miesas bojājumi lokalizēti ķermeņa labajā pusē, līdz ar to sadursmes laikā /pers. D/ pret /pers. A/ vadīto automašīnu bija vērsta ar ķermeņa labo pusi.

Apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi minētos faktus par /pers. D/ nodarīto miesas bojājumu lokalizāciju un /pers. D/ ķermeņa stāvokli pret /pers. A/ vadīto automašīnu uzbraukuma brīdī kontekstā ar viņas kustības virzienu, kā arī kopumā ar citiem lietā iegūtajiem pierādījumiem par /pers. D/ kustības virzienu, tajā skaitā ar liecinieces /pers. F/ pirmstiesas kriminālprocesa laikā sniegtajām liecībām un ceļu satiksmes negadījuma protokolā fiksētajām ziņām.

Neizvērtējot šos apstākļus, apelācijas instances tiesa izdarījusi nepamatotus secinājumus par to, ka lietā nav iegūti pietiekami pierādījumi, ka /pers. D/ brauktuvi šķērsojusi apsūdzībā norādītajā virzienā.

Vienlaikus apelācijas instances tiesa norādījusi, ka, pat pieļaujot iespēju, ka gājēja /pers. D/ uz ielas braucamās daļas nonāca, virzoties no Kena parka puses SIA „Maxima Latvija" stāvlaukuma virzienā, automašīnas vadītājai /pers. A/ bija apgrūtināta iespēja laikus pamanīt tuvojošos šķērsli un rīkoties atbilstoši Ceļu satiksmes noteikumu 100.pantam, jo ielas malā Kena parka pusē aug koki un ir nepārtraukts dzīvžogs.

Senāts atzīst, ka, izdarot šādu atzinumu, apelācijas instances tiesa nav izvērtējusi prokurora apelācijas protesta argumentus par to, ka gājēja /pers. D/, šķērsojot brauktuvi apsūdzībā norādītajā virzienā, apsūdzētās /pers. A/ vadītās automašīnas ceļā nevarēja nonākt pēkšņi, jo pirms tam viņai bija jāšķērso pretējā braukšanas josla.

[6.2.2] Apelācijas instances tiesa pievienojusies pirmās instances tiesas secinājumiem, ka apsūdzētā vadījusi automašīnu ar ātrumu 55 km/h un tādējādi nav ievērojusi Ceļu satiksmes noteikumu 101.punktā noteikto automašīnas vadīšanas ātruma ierobežojumu.

Vienlaikus apelācijas instances tiesa atzinusi, ka tā nesaskata apsūdzētās rīcībā Ceļu satiksmes noteikumu 99.punkta pārkāpumu, jo, lai arī apsūdzētā nedaudz pārsniegusi atļauto braukšanas ātrumu, tas bijis atbilstošs Ceļu satiksmes noteikumu 99.punktā norādītajiem apstākļiem.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa šajā daļā paudusi pretrunīgus atzinumus.

Ceļu satiksmes noteikumu 99.punkts noteic, ka transportlīdzekļa vadītājam jābrauc ar ātrumu, kas nepārsniedz noteiktos ierobežojumus, ņemot vērā ceļu intensitāti, transportlīdzekļa un kravas īpatnības un stāvokli, kā arī ceļa un meteoroloģiskos apstākļus (īpaši redzamību braukšanas virzienā).

Tas nozīmē, ka transportlīdzekļa vadītājam ir jābrauc ar ātrumu, kas atbilst ceļa intensitātei, transportlīdzekļa un kravas īpatnībām un stāvoklim, kā arī ceļa un meteoroloģiskajiem apstākļiem. Vienlaikus transportlīdzekļa vadītājam ir jāievēro noteiktais ātruma ierobežojums, un to nedrīkst pārsniegt arī tajā gadījumā, ja Ceļu satiksmes noteikumu 99.pantā norādītie apstākļi transportlīdzekļa vadītājam ir maksimāli labvēlīgi.

Ceļu satiksmes noteikumu 101.punkts noteic, ka apdzīvotās vietās visu transportlīdzekļu braukšanas ātrums nedrīkst pārsniegt 50 km/h.

Ievērojot minēto, apelācijas instances tiesa nepamatoti secinājusi, ka apsūdzētā /pers. A/, apdzīvotā vietā vadot transportlīdzekli ar ātrumu, ne mazāku kā 55 km/h, nav pārkāpusi Ceļu satiksmes noteikumu 99.punktu. Pārsniedzot apdzīvotā vietā atļauto braukšanas ātrumu, apsūdzētā neapšaubāmi palielināja ceļu satiksmes negadījuma risku un samazināja savas iespējas laikus pamanīt šķērsli un atbilstoši reaģēt.

[6.3] Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesas pieļautie likuma pārkāpumi atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē, kas noveduši pie nelikumīga nolēmuma.

[7] Kriminālprocesa likuma 588.panta $3.^{1}$ daļa noteic, ka gadījumā, ja kasācijas instances tiesa pieņem šā likuma 587.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto lēmumu, tā izlemj jautājumu arī par drošības līdzekli.

Apsūdzētajai /pers. A/ pirmstiesas kriminālprocesa laikā piemērots drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā. Ar pirmās instances tiesas spriedumu, kuru apelācijas instances tiesa atstājusi negrozītu, apsūdzētajai piemērotais drošības līdzeklis atcelts. Senāts atzīst, ka drošības līdzekļa piemērošanai apsūdzētajai šajā kriminālprocesa stadijā nav tiesiska pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587.pantu, tiesa

nolēma:

atcelt Zemgales apgabaltiesas 2021.gada 15.marta lēmumu pilnībā un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Zemgales apgabaltiesā.
Lēmums nav pārsūdzams.

I. Radzeviča A. Poļakova I.L. Zemīte